

Організатори:

*Науково дослідницький центр Слов'янський Світ
Науковий журнал «Вісник Аграрної історії»*

Збірник наукових праць

***I ЗАОЧНА МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ
« Сучасні міждисциплінарні дослідження: історія, сьогодні, майбутнє».***

І заочная международная конференция «Современные междисциплинарные исследования: история, настоящее, будущее»

I extramural International Conference "Modern Interdisciplinary Studies: History, Present and Future"

24 вересня 2013 року

Історичні науки
Філософські науки
Педагогічні науки
Філологічні науки
Економічні науки
Соціологічні науки
Культурологія

Київ 2013

УДК 930.1(063)
ББК 63.3

ISBN 978-617-646-203-3

С 89: Сучасні міждисциплінарні дослідження: історія, сьогодення, майбутнє: результати першої заочної міжнародної конференції: збірник наукових праць (24 вересня 2013р) / відп. ред. Приходько М.М., Тонких С.В. – Київ: Видавництво «Аграр Медіа Груп», 2013. - 72с.

Зміст збірника наукових праць містить результати міждисциплінарних досліджень науковців з України, Росії, Білорусії, в тезах яких висвітлена теорія, методологія, практика та інші види наукових досліджень в області історичних, філософських, педагогічних, економічних, філологічних, соціологічних наук, культурології. Статті публікуються в авторській редакції.

Содержание сборника научных трудов содержит результаты междисциплинарных исследований ученых из Украины, России, Белоруссии, в тезисах которых освещена теория, методология, практика и другие виды научных исследований в области исторических, философских, педагогических, экономических, филологических, социологических наук, культурологии. Статьи публикуются в авторской редакции

Редакційна колегія:

доктор історичних наук, професор **Сушко О.О.**

доктор історичних наук, професор, старший науковий співробітник в галузі історії науки і техніки **Журба М.А.**

доктор історичних наук, професор, старший науковий співробітник в галузі історії науки і техніки **Падалка С.С.**

доктор історичних наук, професор **Виговський М.Ю.**

доктор історичних наук, професор **Потильчак О.В.**

к-т.істор.наук **Черніговець Н.М.**

к-т.істор.наук **Сегеда Р.А.**

Відповідальні редактори: Приходько М.М., Тонких С.В.

НДЦ Слов'янський Світ
Науковий журнал «Вісник Аграрної історії»
03037, м. Київ, вул. Освіти, 6, кім. 24, (044) 520-12-05
E-mail: kafedra_slovjan2@ukr.net, <http://vai.in.ua>

Віддруковано в Видавництві ТОВ «Аграр Медіа Груп»
04080, м. Київ, вул. Новокостянтинівська, 4А
Тел.: 044 361 53 06, e-mail: info@agrarmedia.com

4. . Національні відносини в Україні у XX ст. Зб. док-в і м-в. / Упорядники Панчук М.І., Гошуляк І.Л., Діброва С.С. та ін. – К., Наукова думка, 1994. – С.106.
5. Якубова Лариса. Етнічні меншини в суспільно-політичному та культурному житті УРСР (20-30 рр. XX ст.) К.,2006,- 170.
6. Національні меншини України у XX: політико-правовий аспект/ М.І Панчук. В.А.Войналович... К.,ШЕІНД, 2000, -356.
- 7.Олійник О. Народний комісаріат внутрішніх справ України(1917-1941рр.) структура, функції, діяльність. Х.,2000
8. .Шитюк М.А. Національні меншини півдня УСРР в 20-30рр.ХХст/ монографія. К.,2000
9. Колісник Віктор Павлович. Національно-етнічні відносини в Україні/ теретичні засади та політико-правові аспекти. Х., 2003.-240с.
10. Глинский А. Национальные меньшества на Украине. Харьков-Киев,- Центриздат.1931.
11. ЦДАВО. – Ф. 5. – Оп. 1. – Спр. 2236. – Арк. 83.
12. ЦДАВО. – Ф. 5. – Оп.1. – Спр. 2232. – Арк. 2.
13. Бюлетень НКВС. – 1923. – №2. – С. 4

Вольнова Л. М.

*доцент кафедри галузевої психології та психології управління
Національного педагогічного університету імені*

М. П. Драгоманова

Педагогічні науки

ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЯК ЦЕНТР СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ВЕЛИКОГО МІСТА

На відміну від США, де університети, як правило, є ядрами малих міст, в Україні, у відповідності з європейськими традиціями, система ВНЗ утворює другий центр активності великого міста. Водночас у нашій країні потрібно провести ще величезну роботу задля перетворення закладів вищої освіти у повноцінні соціальні інститути, які сприятимуть розвитку, як самої людини, так і того соціокультурного середовища, де розташовані ці заклади.

Окремі аспекти порушеної проблеми розглядалися вітчизняними та російськими дослідниками, зокрема: заклади вищої освіти як специфічна система (В. О. Мастерова, Н. М. Сас, М. М. Шульга та ін.); функції університету як соціального інституту (М. А. Мінаков, А. В. Ніколаєв, М. В. Ніязова, С. Г. Овчаренко, Г. Д. Тюленев та ін.); соціокультурне

середовище вишу (Т. В. Бабенко, Л. О. Белова, І. М. Габа, К. В. Дубич, І. М. Машкова та ін.); роль і місце ВНЗ у великому місті (Д. В. Зеркалов, І. О. Зоря, Н. В. Почерніна, П. А. Солобай та ін.). Разом із тим, питання вищого навчального закладу як центру соціальної активності великого міста до цього часу не стали предметом самостійного дослідження. Ми спробуємо проаналізувати низку ключових моментів цієї проблеми.

Насамперед, слід зазначити, що, згідно із Постановою Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 р. № 1074 «Про затвердження Положення про державний вищий навчальний заклад», виш «... є суб'єктом освітньої діяльності, яка здійснюється з метою задоволення освітніх потреб особи, суспільства і держави» [7, с.1]. А це значить, що освітні заклади створюються і функціонують задля реалізації суспільного ідеалу особистості, соціалізації молодих людей та відтворення існуючих цінностей і культури суспільства. Тобто, як зазначає М. М. Шульга, «соціалізуюча функція є провідною для вищої школи» [11, с.240]. Разом із тим аналіз інших досліджень доводить множинність підходів до цього питання.

Так, І. М. Габа підкреслює, що «вищій школі належить пріоритет у підготовці висококваліфікованих фахівців, затребуваних на сучасному ринку праці, конкурентоспроможних, зацікавлених у культурному, духовному, економічному розвитку своєї країни» [1, с.58]. М. А. Мінаков до функцій університету відносить: формування професійних чеснот як технік застосування знань; інтелектуальних чеснот як виховання особистості; морально-особистісних чеснот як розуміння життєвого шляху інтелектуала; чеснот енциклопедичності та універсалізму [4, с.9]. На думку Г. Д. Тюленєва, ВНЗ постає не тільки суто закладом освіти, але й тим закладом, який культивує та прививає студентам певні соціальні норми, норми поведінки тощо [10, с.486]. Представники означеного підходу роблять наголос на особистості, яка формується у ВНЗ, та її соціальному становленні.

М. В. Ніязова вказує, що місією університетів є «... добровільне розділення з державою відповідальності за ... вирішення найгостріших і невідкладних соціальних проблем, за задоволення життєво важливих соціальних потреб населення» [5, с.41]. А серед функцій, які виконує ВНЗ, учена називає стабілізацію соціальних відносин: «...виш виступає активним учасником соціальних взаємодій із зацікавленими сторонами і безліччю представників соціального середовища регіону присутності» [5, с.44].

Деякі вчені наголошують на безпосередній прикладній ролі закладів вищої освіти. Так С. Г. Овчаренко зазначає, що «сьогодні відбувається перехід від університету традиційного до університету підприємницького. .... Університет сприймається як фірма, корпорація, підприємство...». Учена стверджує, що «...в пострадянських країнах

досить популярним залишається уявлення про ВНЗ як фабрику з виробництва знань, технологій і висококваліфікованих спеціалістів» [6, с.10]. Н. В. Почерніна вважає, що «ВНЗ можуть надавати практичну допомогу підприємствам в цільовій підготовці фахівців для інноваційної сфери, в поширенні інформації шляхом проведення семінарів, практикумів, конференцій, симпозіумів тощо, у розробці окремих інноваційних проєктів ...» [8, с.251].

В останнє десятиліття все більш розвиненою стає позиція представників середовищного підходу. Адже питання виховання, формування і навчання молодого покоління прямо пов'язані не лише із освітнім середовищем вишу. Відповідне функціональне навантаження несе і навколишнє соціокультурне середовище закладу вищої школи. Зокрема П. А. Солобай вказує, що середовище ВНЗ необхідно розуміти як «певну підсистему, яка входить до складу системи міста, значно відрізняючись за своєю структурою і за своїми завданнями й метою від загального середовища міста» [9, с.111]. І. О. Зоря вважає, що ВНЗ є своєрідна «...форма організації навчальної та позанавчальної діяльності», яка повинна здійснюватися «...з урахуванням соціально-педагогічної спрямованості міста, етнопсихологічних особливостей процесу соціального виховання особистості в місті» [3, с.31]. Учена також наголошує, що заклад вищої школи «... акумулює можливі різновиди ... молодіжних колективів та об'єднань у місті: клубні, територіальні, любительські, громадські організації, неформальні групи, асоціації самоуправління тощо, представництво в керівних органах управління, комітетах громадського самоуправління та ін.» [3, с.31]. Враховуючи означене, доцільно особливу увагу звертати на активну взаємодію ВНЗ із середовищем міста, забезпечуючи виховний характер усіх видів діяльності студентів у міському просторі, приводячи форми виховної роботи у відповідність з умовами міського середовища.

Вищий навчальний заклад, розташований саме у великому місті, згідно із Г. Д. Тюленевим [10], реалізує як освітню, так і соціально-культурну діяльність, поєднуючи у студентських колективах представників різних культурних страт, різних національностей та релігій, сприяє виникненню міжкультурного діалогу та збільшенню толерантності у суспільстві.

Враховуючи вище означені положення, слід підкреслити, що роль ВНЗ у соціумі (як усього суспільства загалом, так і великого міста зокрема) є комплексною. У цьому плані найбільш яскравим прикладом функціонування вищого навчального закладу як центру соціальної активності великого міста є діяльність Національного технічного університету України «КПІ». Як підкреслює з цього приводу Д. В. Зеркалов, «НТУУ «КПІ» – це справжнє місто в місті» [2, с.6]. Таким чином, наявність у великих містах одного чи декількох вищих навчальних

закладів створює особливу атмосферу, у якій формується й консолідується сучасна молодь, що стає важливим чинником соціального, політичного, економічного життя самого міста і країни в цілому.

Список використаної літератури

1. Габа І. М. Особистісно-розвиваючий потенціал освітнього середовища ВНЗ / І. М. Габа // Проблеми загальної та педагогічної психології. Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / [За ред. С. Д. Максименка]. Т. XIV, част.1. – К., 2012. – С. 57-65.
2. Зеркалов Д. В. НТУУ «КПІ» 2012. Навчально-методичні документи [Електронний ресурс] : Довідник / Д. В. Зеркалов. – К. : Основа, 2012. – 405 с. – Режим доступу : http://www.zerkalov.org/files/NTUU_NMD.pdf
3. Зоря І. О. Регіональний навчально-виховний комплекс як чинник особистісного зростання учнівської молоді / І. О. Зоря // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – Ч. II, № 16 (203). – С. 25-33.
4. Мінаков М. Університет: криза ідентичності [Електронний ресурс] / М. А. Мінаков // Критика. Часопис. – 2003. – Число 3 (65). – С. 8-15. – Режим доступу : http://krytyka.com/cms/front_content.php?idart=158
5. Ниязова М. В. Функции ВУЗа как социально ответственного института [Электронный ресурс] / М. В. Ниязова // Проблемы современной экономики. – 2006. – №2(26). – С. 38-47. – Режим доступа : <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=1942>
6. Овчаренко С. Г. Историчне призначення та сучасна роль вищого навчального закладу в польсько-українських дослідженнях / С. Г. Овчаренко // Вісник Черкаського університету. Науковий журнал. – Черкаси, 2008. – Вип. 125 : Сер.: Педагогічні науки. – С. 8-11.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 р. № 1074 «Про затвердження Положення про державний вищий навчальний заклад». Документ 1074-96-п, поточна ред. – Ред. від 13.08.1999, підстава 1487-99-п [Електронний ресурс] // Верховна рада України. Офіційний вебпортал. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1074-96-%EF>.
8. Почерніна Н. В. Роль ВНЗ у формуванні інноваційної інфраструктури Запорізької області / Н. В. Почерніна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2012. – № 2(18). – Том 5. – С. 247-254.
9. Солобай П. А. Современные тенденции размещения вуза в структуре города и формирования его окружающей среды / П. А. Солобай // Вісник ХДАДМ. – 2007. – № 11. – С. 108-111.
10. Тюленев Г. Д. Завдання вищого навчального закладу у сучасному суспільстві / Г. Д. Тюленев // Вісник Східноукраїнського

національного університету імені Володимира Даля. Науковий журнал. – Луганськ, 2012. – № 11 (182). – Частина 1. – С. 483-492.

11. Шульга М. М. Высшая школа как фактор социализации в современной России [Электронный ресурс] / Шульга Марина Михайловна // Вестник Ставропольского государственного университета. – 2006. – № 44. – С. 237-243. – Режим доступа : <http://vestnik.stavsu.ru/44-2006.html>

Гайдай В.В.

*Аспирант кафедри історії і археології слов'ян
Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова
Історичні науки*

Діяльність громадських організацій польського села міжвоєнної доби (1918-1939 рр.): економічний та суспільно-політичний аспект

Після визнання як повноправної незалежної держави світовим співтовариством, визнання кордонів та умовного чи фактичного порозуміння з сусідами, Польща отримала майже 20 років хиткої стабільності. В період з 1921 по 1939 рр. налагоджувалось й розбудовувалось господарство країни, розвивалася її економіка, промисловість, в т. ч. новітні її галузі – машинобудування, хімічна, енергетика тощо, розвивалася культура, мистецтво, було створено сприятливі умови для громадської та політичної діяльності, що в свою чергу призвело до появи великої кількості громадських організацій, спілок, професійних спілок тощо.

Суспільно-політичну активність виявили всі без винятку соціальні верстви міжвоєнної Польщі. Характеризуючи безпосередньо верстви польського суспільства міжвоєнної доби, слід зазначити, що найбільшою з них було селянство, адже Друга Річ Посполита була аграрною країною. Дані свідчать, що протягом 1921-31 рр. сільське населення зменшилось всього на 3% – з 75% до 72%, а на кінець 1930-х воно не знизилось до позначки в 70%. Міське ж населення було представлене здебільшого робітниками. Відтак, аналіз суспільно-політичного життя та діяльність громадських організацій Польщі міжвоєнної доби варто почати з селянства й робітничого класу, як найчисельніших верств населення.

Одним з найстаріших та унікальних суспільних селянських рухів на польських землях було т. зв. земянство – під такою назвою увійшов в історію значний прошарок старої аристократії та найзаможнішого селянства, що утворився на польських землях ще за доби її розділу. Якщо до 1918 р. земянство було фактично поза політичними та громадськими

Зміст.

<i>Бойчук Я.А.</i> Історичні науки. Історичні обставини формування господарської громадської ініціативи національних меншин на Україні у другій половині XIX ст.....	3
<i>Бушман І.О.</i> Філософські науки. Цінносна сфера людини у сучасному суспільстві	6
<i>Ветошкіна Е.А.</i> Філологіческие науки. Глаголы с пространственной семантикой как объект исследования в современной	9
<i>Власюк О.Ю</i> Історичні науки. Історичні обставини створення відділу у справах національних меншин НКВС в Україні.....	12
<i>Вольнова Л. М.</i> Педагогічні науки. Вищий навчальний заклад як центр соціальної активності великого міста.....	16
<i>Гайдай В.В.</i> Історичні науки. Діяльність громадських організацій польського села міжвоєнної доби (1918-1939 рр.): економічний та суспільно-політичний аспект.....	20
<i>Геращенко Е.В.</i> Экономические науки. Оценка эффективности внедрения информационных технологий в деятельность органов государственного управления.....	24
<i>Жолоб М.П.</i> Історичні науки. Ліквідація етнічних релігійних громад підрадянської України наприкінці в другій половині 30-х рр. XX ст.	27
<i>Золотнюк О.П.</i> Соціологічні науки. Можливості залучення досвіду психології при соціологічному аналізі дітородних орієнтацій молодих подружніх пар.....	29
<i>Калугіна К. В.</i> Соціальні комунікації. Реклама на обкладинці книги.....	32

<i>Охріменко О.С.</i> Історичні науки. Єжи Ґедройць та створення паризької «Культури».....	34
<i>Павлова Д.Д.</i> Філологічні науки. Теоретичні основи вивчення реалій в художественному тексті.....	38
<i>Придибайло О. М.</i> Історичні науки. Політика переселення національних меншин в 20-30-х роках в Україні.....	42
<i>Приходько М.М.</i> Історичні науки. Рада Державного об'єднання Росії в міжнародній політиці кінця 1918 року – початку.....	45
<i>Тонких С.В.</i> Історичні науки. Передумови та підготовча робота по відміні приватної власності на нерухомість в містах УРСР в 1919р.....	48
<i>Филиндаш Л.В.</i> Культурологія. Ікони Свет Преображення.....	52
<i>Цуканова О.В.</i> Філософські науки Синергетика як нова загальнонаукова парадигма	56
<i>Черкашина Т.Т.</i> Педагогічні науки. Методичний підхід к формованню комунікативного лідерства як системне отражение интеграционных процессов в лингводидактике.....	58
<i>Шпакович К. В.</i> Історичні науки. Освіта України в період національного відродження 20-х рр. ХХ ст. у пресі Харкова.....	62
<i>Юрченко М. М.</i> Історичні науки. Українці та Кримська війна на Кавказі.....	66

Підписано до друку 04.10.2013. Формат 60x84 1/16.
Папір крейдований. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 4,5.
Тираж 27 прим.

Віддруковано в Видавництві ТОВ «Аграр Медіа Груп»
04080, м. Київ, вул. Новокостянтинівська, 4А
Тел.: 044 361 53 06, e-mail: info@agrarmedia.com
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК №3651 від 22.12.2009
www.agrarmedia.com